

СХВАЛЕНО

за основу

Рішенням Президії

ГО «НАН ВО України»

від «29» червня 2026 р., протокол № 3.

Президент, д-р мед. н., професор

Станіслав ТАБАЧНИКОВ

ТИМЧАСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ

про Академічний конкурс

«Кращий винахід року 2026»

(до затвердження на Загальних зборах (конференції))

(нова редакція)

1. Загальні засади

Академічний конкурс «Кращий винахід року» (далі – Конкурс) проводиться громадською організацією «Національна академія наук вищої освіти України (далі – ГО «НАН ВО України» або Академія) у співпраці з громадською організацією «Міжнародна академія освіти і науки» та іншими партнерами з метою популяризації винахідницької та інноваційної діяльності серед широких верств науково-технічної громадськості України, заохочення роботодавців до впровадження у виробництво результатів інтелектуальної праці і для виявлення найбільш перспективних розробок, привернення до них уваги вітчизняних та іноземних інвесторів і підприємств. Конкурс проводиться щорічно.

2. Умови Конкурсу

У Конкурсі мають право брати участь власники патентів на винаходи або корисні моделі, отримані протягом останніх 3-х років.

До участі у Конкурсі приймаються винаходи або корисні моделі, що охороняються чинними патентами України.

На Конкурс може бути подано декілька винаходів та/або корисних моделей, які об'єднані функціонально та спрямовані на досягнення єдиної мети.

Винаходи та корисні моделі, що отримали призові місця або спеціальні відзнаки у попередніх конкурсах «Кращий винахід року», до розгляду не приймаються.

Критеріями відбору на Конкурс є:

1. Технологічна новизна.

2. Готовність до впровадження (наявність прототипу/MVP).

3. Соціальна, медична та економічна ефективність.

Винаходи або корисні моделі, подані на Конкурс, розглядаються та оцінюються за такими номінаціями:

- «Цифрові технології та ІІІ»
- «Екологія та «зелена» енергетика»
- «Обороздатність та безпека»
- «Будівництво»
- «Пристрої та технології промислового призначення»
- «Пристрої та технології побутового призначення»
- «Технології агропромислового комплексу»
- «Харчове виробництво»
- «Транспортні системи»
- «Суспільні науки»
- «Медицини»

Спецномінація:

- «Кращий молодий винахідник» (до 35 років)

На Конкурс не приймаються:

- незапатентовані в Україні технічні рішення;
- патенти на винаходи та корисні моделі, які видано раніше, ніж за три роки до дати оголошення Конкурсу в поточному році;
- патенти на секретні винаходи та секретні корисні моделі.

Для участі у Конкурсі учасники подають такі матеріали:

- заяву на участь у конкурсі «Кращий винахід року» (додаток 1);
- анкету учасника конкурсу «Кращий винахід року» (додаток 2);
- згоду на обробку персональних даних (додаток 3);
- коротку відео-презентацію (до 5 хв.);
- копію патенту України на винахід або корисну модель;
- копії іноземних патентів на винахід, отриманих за міжнародною процедурою (за наявності);
- бізнес-індикатори реалізації винаходу або корисної моделі;
- копії ліцензійних договорів (за наявності, без зазначення конфіденційної інформації сторін);
- документи (акти, протоколи тощо), що підтверджують ступінь готовності технічного рішення до впровадження (дослідне, серійне виробництво);
- документи, що підтверджують участь у міжнародних виставках та проєктах (за наявності);
- копію квитанції про сплату організаційного внеску, який затверджується рішенням Президії Академії.

Для участі у Конкурсі учасник подає матеріали на кожний винахід, корисну модель окремо.

Матеріали для участі у Конкурсі (кожен окремий документ) підписуються власником патенту, або у разі їх подання юридичною особою, керівником юридичної особи чи уповноваженою на підпис особою та скріплюється печаткою юридичної особи.

Матеріали для участі у Конкурсі, оформлені з порушенням вимог цього Положення, до розгляду не приймаються та не оцінюються.

Якщо декілька винаходів та/або корисних моделей складають комплекс, групу тощо, на кожний з них подається окремий комплект матеріалів, і зазначається, разом з якими іншими патентами слід його розглядати.

Прийом конкурсних матеріалів розпочинається з **10 серпня та завершується 10 жовтня поточного року**. Конкурсні матеріали учасники подають особисто або надсилають електронною поштою на адресу Оргкомітету nanvuz@ukr.net із позначкою «заявка від ППБ учасника_ на конкурс», «заявка від Іваненко_ на конкурс».

Конкурсна комісія під час розгляду наданих матеріалів має право звернутися до учасників Конкурсу із запитом з метою отримання додаткової інформації.

Умови цього Положення є обов'язковими для виконання усіма учасниками Конкурсу.

3. Порядок проведення Конкурсу

Науково-методичне і організаційно-технічне забезпечення Конкурсу та загальна координація робіт з його проведення покладається на Оргкомітет, до складу якого входять співробітники та члени ГО «НАН ВО України». Оргкомітет створюється щорічно за окремим наказом президента ГО НАН ВО України (додаток 4).

Завданнями Оргкомітету є:

- інформаційне забезпечення проведення Конкурсу;
- прийом та реєстрація матеріалів, що подаються на Конкурс;
- перевірка відповідності поданих матеріалів умовам Конкурсу;
- підготовка засідань Експертної ради Конкурсної комісії;
- систематизація і узагальнення висновків Експертної ради та Конкурсної комісії;
- підготовка проектів підсумкових документів Конкурсу, оформлення рішення Конкурсної комісії;
- підготовка дипломів і сертифікатів для нагородження переможців Конкурсу.

4. Експертна рада

Експертна рада створюється щорічно за окремим наказом президента ГО «НАН ВО України» для організації і проведення експертної оцінки конкурсних робіт та визначення номінантів за погодженням з Президією Академії. Експертна рада є робочим органом і складається з академіків наукових фахових відділень, а також представників громадських організацій та наукових установ (за згодою) та зовнішніх експертів за профілем. Експертну раду очолює голова ради.

Експертна рада оцінює подані роботи та визначає переможців.

5. Оголошення про проведення Конкурсу

Оголошення про початок проведення Конкурсу і умови участі в ньому публікуються на вебсайті Академії не пізніше 10 серпня поточного року. Оргкомітет забезпечує широке інформування зацікавленої науково-технічної спільноти, винахідників, промислового сектору і підприємницьких структур про початок проведення Конкурсу

6. Процедура аналізу та оцінки конкурсних робіт. Система оцінювання

Конкурсні роботи аналізуються і оцінюються у три етапи. Оцінка конкурсних робіт здійснюється за встановленими цим Положенням критеріями та системою

оцінювання. Конкурсна комісія визначає переможців, як правило, за максимальною сумою набраних балів, виходячи з принципу значущості винаходу або корисної моделі для соціально-економічного розвитку держави та з урахуванням рекомендацій Експертної ради.

Починаючи з 10 серпня, Оргкомітет приймає конкурсні роботи, перевіряє їх компетентність, виконує попередню оцінку. Прийом конкурсних робіт триває до 10 жовтня включно. З 11 жовтня до 20 жовтня Оргкомітет формує масив конкурсних робіт, складає рейтинг за попередньою оцінкою, аналізує результати і підбиває підсумки першого етапу.

Перший етап – перевірка комплексності поданих на конкурс матеріалів та їх відповідності вимогам цього Положення і попередня оцінка представленого винаходу або корисної моделі за встановленими критеріями. Виконується Оргкомітетом.

Для участі у другому етапі конкурсні роботи відбирають за кількістю набраних за попередньою оцінкою балів.

Другий етап – фахове оцінювання конкурсних робіт, триває з 21 жовтня до 21 листопада. Конкурсна комісія забезпечує виконання поглибленої оцінки відібраних для участі у другому етапі конкурсних робіт за розширеним переліком встановлених критеріїв. При цьому додатково аналізується актуальність представлених винаходів або корисних моделей, глибина і оригінальність технічного рішення, нестандартність та комплексність підходу до вирішення задач, експлуатаційна технологічність, інші якісні аспекти.

Конкурсна комісія розглядає результати другого етапу та аналізує пропозиції щодо номінантів за кожною окремою номінацією, поданою у **Листі оцінювання винахідницького проєкту** (додаток 5). За потреби перевіряються кількісні оцінки.

Третій етап (фінал Конкурсу) – аналіз номінованих робіт та визначення переможців, які здійснює Експертна рада (22 листопада-30 грудня).

За результатами третього етапу Конкурсна комісія до 14 січня наступного року підбиває підсумки своєї роботи та колегіально, складанням протоколу засідання, виносить остаточне рішення щодо переможців Конкурсу.

Система оцінювання (100-бальна шкала)

Рекомендується використовувати 5 ключових критеріїв, кожен з яких оцінюється від 0 до 20 балів:

- 1. Науково-технічний рівень та новизна (0-20):** Чи є рішення оригінальним, чи це лише покращення існуючого? Наявність патентів.

2. **Практична реалізація / Готовність (0-20):** На якій стадії проєкт? (Ідея — 5 балів, лабораторний зразок — 10, діючий прототип/MVP — 15, готовий продукт — 20).
3. **Економічна, медична або соціальна інфективність (0-20):** Яку проблему вирішує винахід? Чи є потенціал для зниження витрат, створення робочих місць або порятунку життів.
4. **Екологічність та енергоефективність (0-20):** Наскільки винахід відповідає сучасним «зеленим» стандартам та нормам безпеки.
5. **Якість презентації та аргументація (0-20):** Здатність автора чітко пояснити суть винаходу та відповісти на питання експертів (Pitch).

Рішення Конкурсної комісії є остаточним і не підлягає перегляду.

7. Нагородження переможців

У кожній номінації конкурсу «Кращий винахід року» окремо присуджується перше, друге і третє місце. Один і той самий винахід або корисна модель може отримати призове місце тільки по одній номінації.

Переможців Конкурсу нагороджують дипломами та цінними подарунками. Нагороди переможцям Конкурсу вручають на щорічних Загальних зборах (конференції) ГО «НАН ВО України».

8. Публікація відомостей про результати Конкурсу

Кожному учаснику повідомляють про результати його участі у Конкурсі за адресою, наданою у комплектів конкурсних матеріалів.

Інформація про винаходи та корисні моделі, відзначені нагородами конкурсу, за згоди їх власників, може бути розміщена на вебсайті ГО «НАН ВО України» та структур і організацій, що направляли своїх представників для участі конкурсі.

ЗАЯВА
на участь у Академічному конкурсі «Кращий винахід року 2026»

Власник патенту

в особі

представляє для участі в конкурсі винахід

№ патенту

Відповідальна (контактна) особа:

(прізвище, ім'я, по батькові)

(місце роботи, посада)

(телефон)

(електронна пошта)

Власник патенту _____

(підпис)

(ПІБ)

АНКЕТА

учасника Академічного конкурсу «Кращий винахід року»

1. Загальні відомості

1.1. Назва винаходу

1.2. Номер патенту

1.3. Дата публікації патенту

1.4. Номери поданих заявок та/або отриманих патентів на даний винахід в іноземних

державках _____

1.5. Кількість проданих ліцензій (підтверджується копіями відповідних угод без зазначення конфіденційної інформації сторін)

в Україні _____ ; за кордоном

1.6. Участь винаходу чи продукції, виготовленої завдяки його впровадженню, в міжнародних виставках (в яких саме, де проходили), підтверджується копіями

2. Відомості про власників патенту

Для юридичної особи

Перелічити усіх власників патенту в тому порядку, як вони вказані у патенті, вказавши про кожного такі відомості:

Повна офіційна назва організації чи установи

Телефон _____

E-mail _____

3. Відомості про авторів винаходу

3.1. Перелічити усіх авторів винаходу в тому порядку, як вони вказані у патенті, вказавши про кожного такі відомості:

Прізвище, ім'я та по батькові

Місце роботи

Вік

Телефон

Е-

mail

4. Відомості про винахід

4.1. Опис проблеми, яку вирішує даний винахід

4.2. Результати практичної реалізації винаходу

4.3. Екологічна складова винаходу

4.4. Наукова стаття, публікації (за наявності)

5. Економічна значущість

5.1. Ступінь розробки
технічного рішення (вибрати
один):

стадія НДР ☐

стадія ДКР ☐

дослідне виробництво ☐

серійне виробництво ☐

ЗГОДА
на обробку персональних даних

Я, _____,
(прізвище, ім'я, по батькові)
народився _____ 19__ року, документ, що посвідчує особу (серія ____ № _____,
_____ дата видачі),
виданий _____

_____ ,
відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» даю згоду на обробку моїх персональних даних з первинних джерел у такому обсязі: відомості про освіту, професію, спеціальність та кваліфікацію, трудову діяльність, науковий ступінь, вчене звання, паспортні дані, дані про зареєстроване або фактичне місце проживання, біографічні довідки, номери телефонів, дані про мою участь у міжнародних та європейських проєктах;

використання персональних даних, що передбачає дії володільця бази щодо їх обробки, в тому числі використання персональних даних відповідно до їх професійних чи службових або трудових обов'язків, дії щодо їх захисту, а також дії щодо надання часткового або повного права обробки персональних даних іншим суб'єктам відносин, пов'язаних із персональними даними (стаття 10 зазначеного Закону);

поширення персональних даних, що передбачає дії володільця бази персональних даних щодо передачі відомостей про фізичну особу з бази персональних даних (стаття 14 зазначеного Закону);

доступ до персональних даних третіх осіб, що визначає дії володільця бази персональних даних у разі отримання запиту від третьої особи щодо доступу до персональних даних, у тому числі порядок доступу суб'єкта персональних даних до відомостей про себе (стаття 16 зазначеного Закону).

Зобов'язуюсь у разі зміни моїх персональних даних надавати у найкоротший строк уточнену, достовірну інформацію та оригінали відповідних документів для їх оновлення.

_____ 20__ р. _____

НАКАЗ №__

«__» _____ 202 р. м. _____

Про проведення Академічного конкурсу

«Кращий винахід року»

З метою популяризації наукової та інноваційної діяльності, стимулювання винахідницької активності та підтримки перспективних наукових розробок

НАКАЗУЮ:

1. **Провести** у період з «__» _____ *по* «__» _____ 202_ року Академічний конкурс «Кращий винахід року» (далі — Конкурс).
2. **Створити** Організаційний комітет Конкурсу у складі:
 - Голова Оргкомітету: [ПІБ, посада];
 - Секретар: [ПІБ, посада];
 - Члени Оргкомітету: [ПІБ].
3. **Оргкомітету забезпечити:**
 - оприлюднення оголошення про Конкурс на офіційних ресурсах ГО НАН ВО України до «__» _____ 202 р.;
 - прийом та технічну перевірку заявок учасників;
 - підготовку матеріалів для роботи конкурсної комісії.
4. **Затвердити** склад Конкурсної комісії у кількості [число] осіб.
5. **Затвердити склад** Експертної комісії у кількості [число] осіб.
6. **Визначити** термін підбиття підсумків Конкурсу та проведення церемонії нагородження — «__» _____ 202 р.
7. **Контроль** за виконанням наказу залишаю за собою (або покласти на віце-президента).

Президент ГО «НАН ВО України»

Лист оцінювання винахідницького проєкту № _____

Назва винаходу: _____

ПІБ автора/колективу: _____

Номінація: _____

№	Критерій оцінки	Шкала	Бал (0-20)	Коментар експерта
1	Наукова новизна: Відсутність аналогів, оригінальність технічного рішення.		0–20	
2	Рівень готовності (TRL): Наявність діючого прототипу, лабораторних тестів або готового продукту.		0–20	
3	Ринковий потенціал: Масштабованість, конкурентоспроможність, попит на ринку.		0–20	
4	Соціально-екологічний вплив: Користь для суспільства, безпека, енергоефективність.		0–20	
5	Якість пітчу: Чіткість викладу, аргументація відповідей на запитання.		0–20	
ЗАГАЛЬНИЙ БАЛ			0–100	_____

Висновок експерта (рекомендації):

Експерт: _____ / _____ / (ПІБ / Підпис)

Дата: «__» _____ 202 р.

Поради щодо заповнення:

- **0–5 балів:** Критерій не розкритий або рішення застаріле.
- **6–12 балів:** Середній рівень, є зауваження до реалізації.
- **13–18 балів:** Високий рівень, обґрунтована перевага над аналогами.
- **19–20 балів:** Виняткове рішення («проривна» технологія).

Віцепрезидентка, директорка Інституту освіти дорослих

Ірина ДЕЙНЕГА